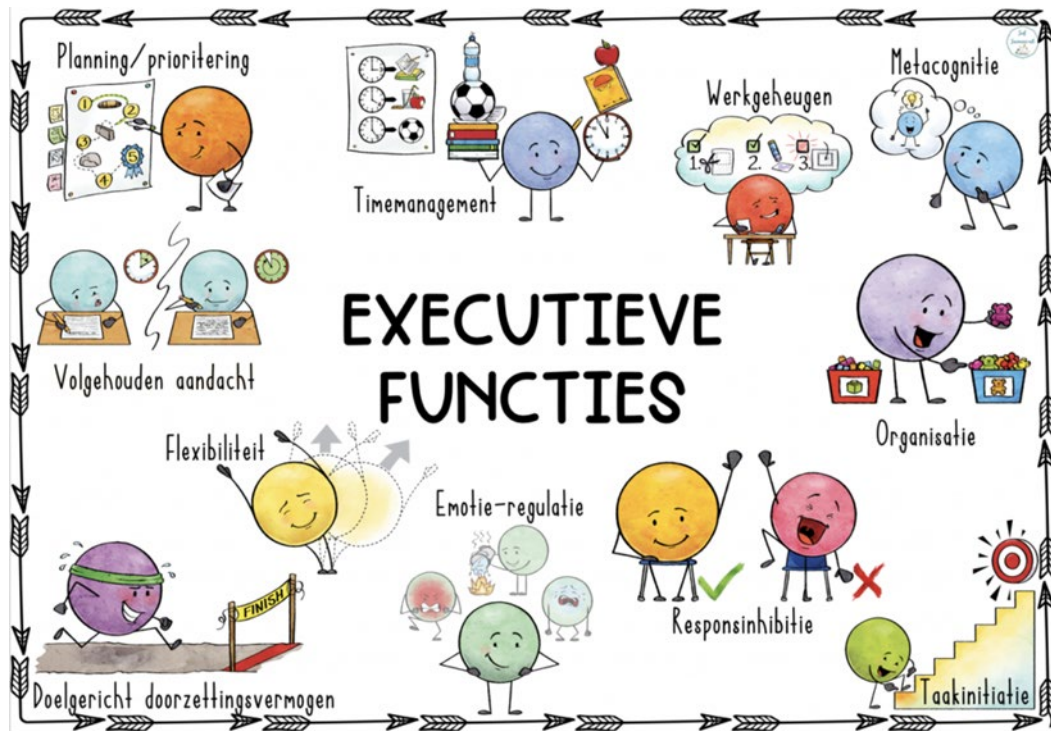

Ouderavond

Samen sterk voor je puber
Helpen met plannen en leren

**Fleur van den Berg &
Mechteld van de Rijt**

Programma

- Wat zijn Executieve Functies (EF)?
- Veranderingen tijdens de puberteit
- Basisbegeleiding vanuit school
- EF: Plannen & organiseren
- Leervaardigheden
- Tips voor thuis

Executieve Functies

Hogere controle functies van de hersenen (Dirigent)

- Vaardigheden die je nodig hebt om taken uit te voeren
- De manier waarop we ons eigen gedrag sturen

Ontwikkeling van EF gaat door tot je 25ste jaar!!!

Iedereen wordt geboren met potentie om EF aan te leren, maar we beheersen deze nog niet.

Volwassenen uit de omgeving hebben een belangrijke rol om deze ontwikkeling te beïnvloeden. Dit begint al in de vroege kinderjaren, denk aan; het leren van routines, voordoen van gedrag, bieden van een warme en betrouwbare relatie.

Goede ontwikkeling van EF is cruciaal voor cognitieve ontwikkeling en sociaal en emotioneel functioneren.

Jeugdigen hebben de vaardigheden nodig om te navigeren in de steeds veranderende omgeving.

Executieve Functies

Plannen

Het reisschema

www.lerenlerennederland.nl

Een plan bedenken om een doel te bereiken of een taak te voltooien

- Gebruik van stappen om je doel te behalen
- Beslissingen nemen
- Focus op de belangrijkste taken (prioriteit)

Organisatie

De koffers

www.lerenlerennederland.nl

Je materialen op orde hebben of dingen volgens een bepaald systeem arrangeren of ordenen

- Spullen op orde houden
- Alle info voor een taak klaarleggen
- Gebruik kalender

Werkgeheugen

Het navigatiesysteem

www.lerenlerennederland.nl

Informatie in het geheugen vasthouden tijdens de uitvoering van complexe taken

- Informatie onthouden
- Opdrachten met meerdere stappen afmaken
- Aantekeningen maken

Flexibiliteit

De stewardess

www.lerenlerennederland.nl

Je aanpassen aan nieuwe situaties en kunnen omgaan met veranderingen

- Wisselen taken / activiteiten
- Improviseren / Out of de box
- Nieuwe aanpak verzinnen
- Aanpassen aan veranderingen

Time-management

Het vliegtijdenbord

www.lerenlerennederland.nl

Kunnen inschatten hoeveel tijd je hebt, hoe je die kunt indelen en hoe je je aan tijdslimieten en deadlines kunt houden

- Stellen wat als eerst af moet
- Aan schema houden
- Inschatten hoeveel tijd je hebt / iets nodig heeft

Reactie-inhibitie

De veiligheidscontrole

www.lerenlerennederland.nl

Nadenken voordat je iets doet

- Je eigen gedrag, handeling en gedachte op tijd stoppen
- Emoties in bedwang houden
- Niet onmiddellijk met emoties reageren maar bedenken:
  1. Wat wil je bereiken
  2. Wat moet je daarvoor doen
  3. Wat je wil vertellen

Executieve Functies

Zonder dralen aan een taak beginnen, ook als je de taak niet leuk vindt.

- Op tijd starten
- Routine ontwikkelen
- Een strategie gebruiken om gemotiveerd te blijven

Doelen kunnen formuleren en deze binnen een gestelde tijd kunnen behalen.

- Stappen kunnen volgen
- Niet opgeven
- Doorwerken ondanks uitdagingen en obstakels
- Taken afmaken

Een stapje terug doen om je eigen handelen en de situatie te overzien

- Kijken naar je voortgang
- Je werk controleren
- Bewust zijn van je eigen gedrag, gevoelens
- Begrijpen wat nodig is om succesvol te zijn
- Begrijpen hoe jouw gedrag en acties anderen beïnvloeden

Je aandacht erbij houden, ondanks afleidingen, vermoeidheid of verveling.

- Geconcentreerd blijven
- Afleidingen herkennen en deze negeren / verwijderen
- Aandacht verplaatsen van de ene taak naar de andere

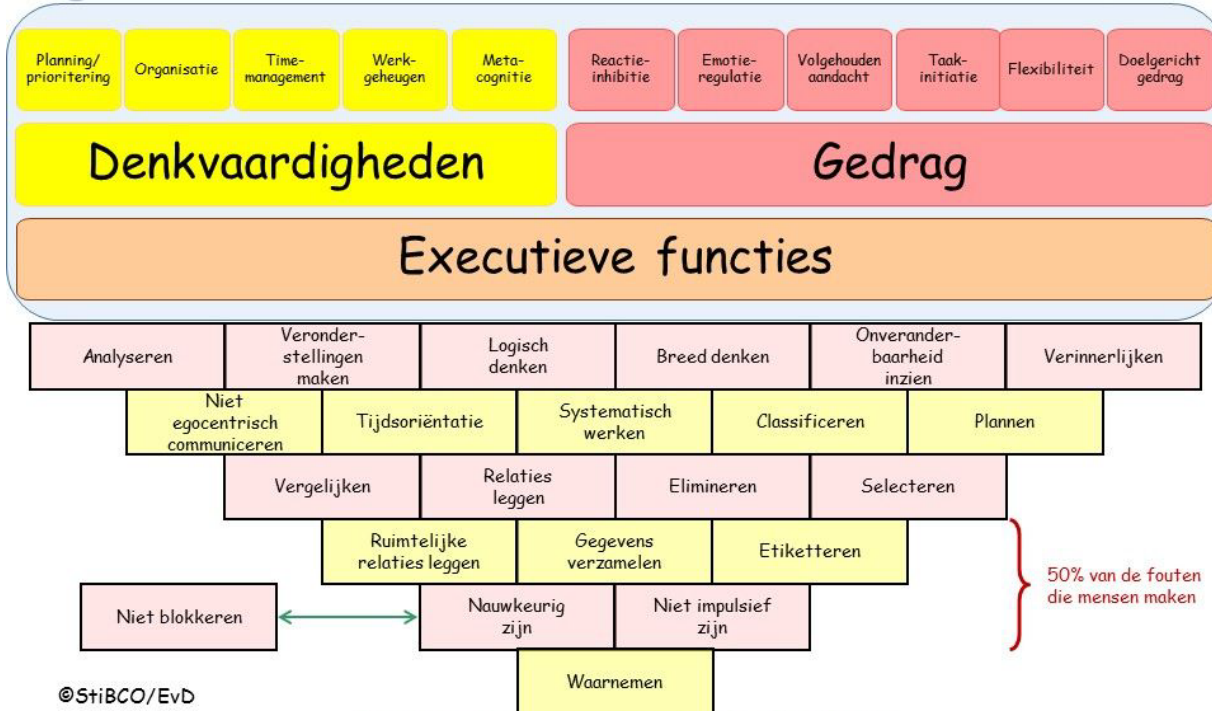

Je emoties kunnen reguleren om doelen te bereiken, taken af te maken en gedrag aan te passen

- Jezelf kalm houden wanneer je je boos maakt
- De tijd nemen om taken te voltooien
- Je emoties in bedwang houden

Executieve Functies

Cognitieve functies in relatie tot de executieve functies

©StiBCO/EvD

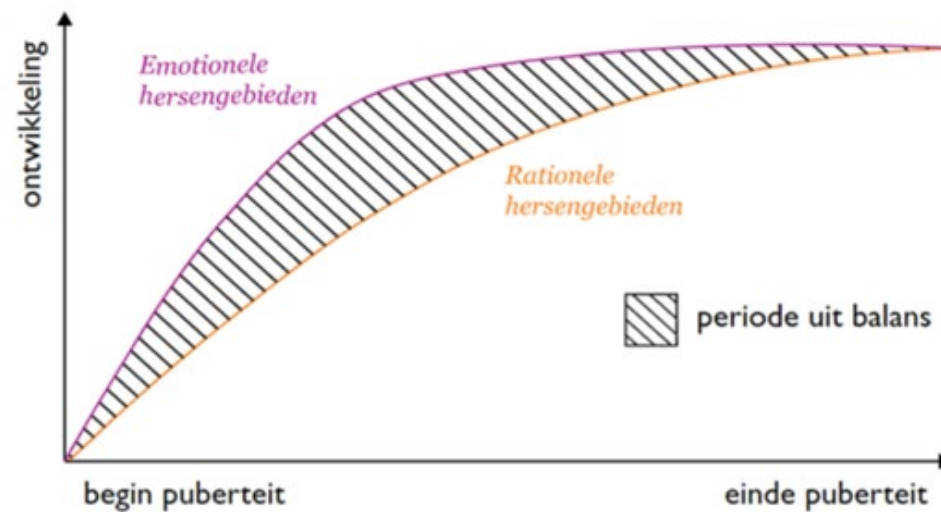

Bouwstenen van het denken

ontwikkeld door Emiel van Doorn t.b.v. efficiënt gebruik van de cognitieve functies

Verandering tijdens de puberteit

- Veel veranderingen op verschillende momenten
- Emotie en rationeel denken zijn uit balans

Veranderingen tijdens de puberteit

10 tot 14 jaar

- Invloed van hormonen het grootst
- Emoties sterk
- Impulsiever handelen

14 tot 16 jaar

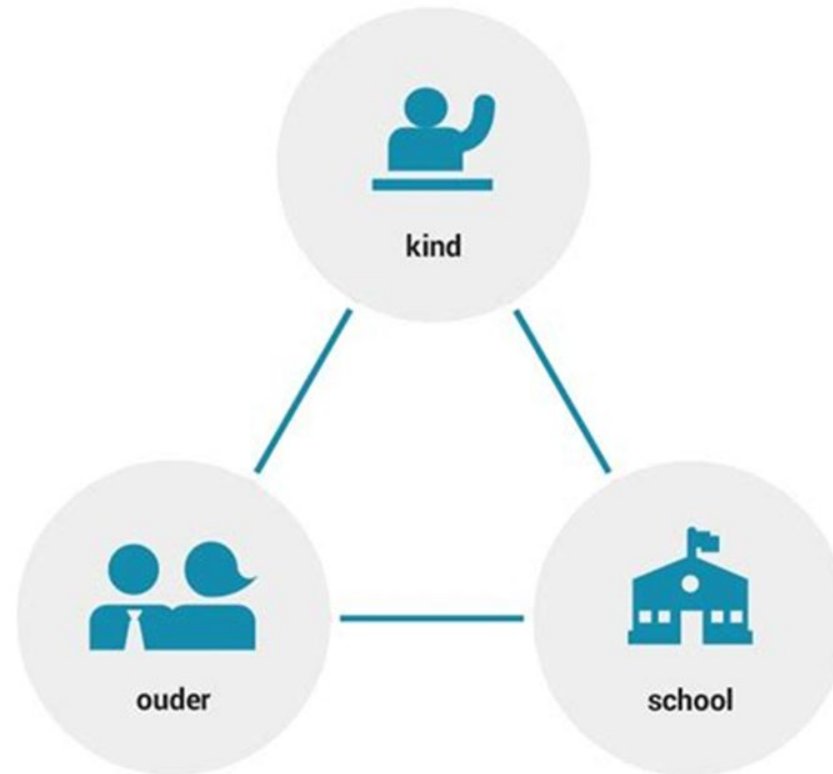
- Meer gericht op risicogedrag
- Meer experimenteren

16 tot 22 jaar

- Ontwikkeling komt in balans
- Weloverwogen keuzes maken
- Nadenken over effecten op lange termijn

Basisbegeleiding vanuit school

Basisbegeleiding vanuit school

EF: Plannen & Organiseren

Informatie

Studiewijzers

Informatie uit
de les

Groeps-
coaching

Deadline

Studiewijzers

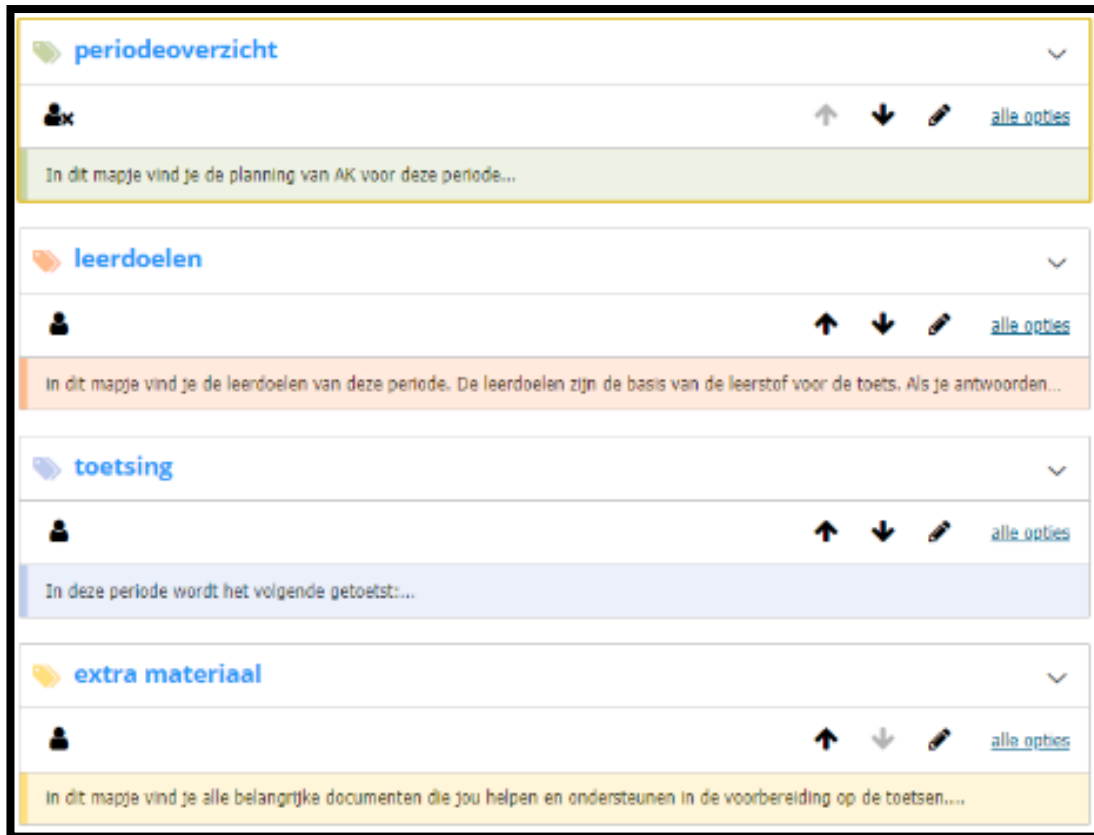
Informatie uit
de les

Agenda/
Magister

Startdatum

Hoe ver van
te voren wil
je beginnen?

EF: Plannen & Organiseren Studiewijzers

1. Periodeoverzicht

Hier staat per vak een overzicht van de stof die behandeld wordt. **Dikgedrukt en onderstreept** zijn de toetsen en inlevermomenten.

2. Leerdoelen

Deze leerdoelen weergeven wat uw zoon/dochter aan het eind van de periode moet kennen.

3. Toetsing

Hier staat informatie over de toetsen van de periode.

4. Extra materialen

Alle extra materialen die helpen bij het leren. Bijvoorbeeld powerpoints, antwoordbladen, oefeningen.

EF: Plannen & Organiseren

Hoe kun je helpen bij het maken van een planning

- TH2: 9 vakken om te leren
- BK2: 8 vakken om te leren

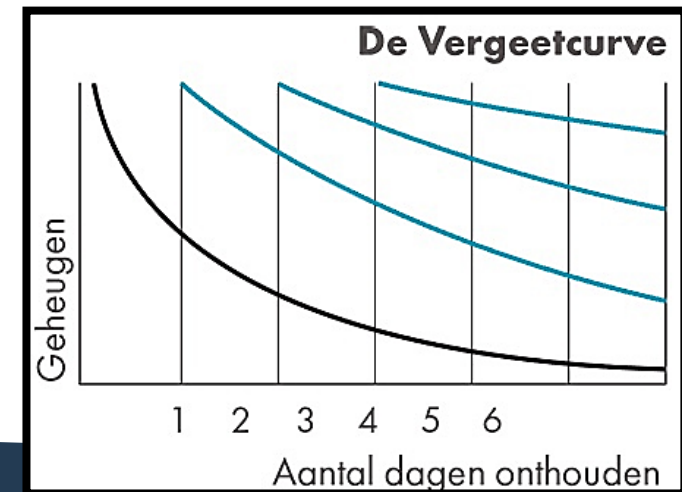
Help om een overzicht te maken:

- Schrijf de stof samen per vak uit
- Noteer het hoofdstuk en de paragrafen

Dit hoort de bouwstenen nauwkeurig zijn,
gegevens verzamelen en selecteren

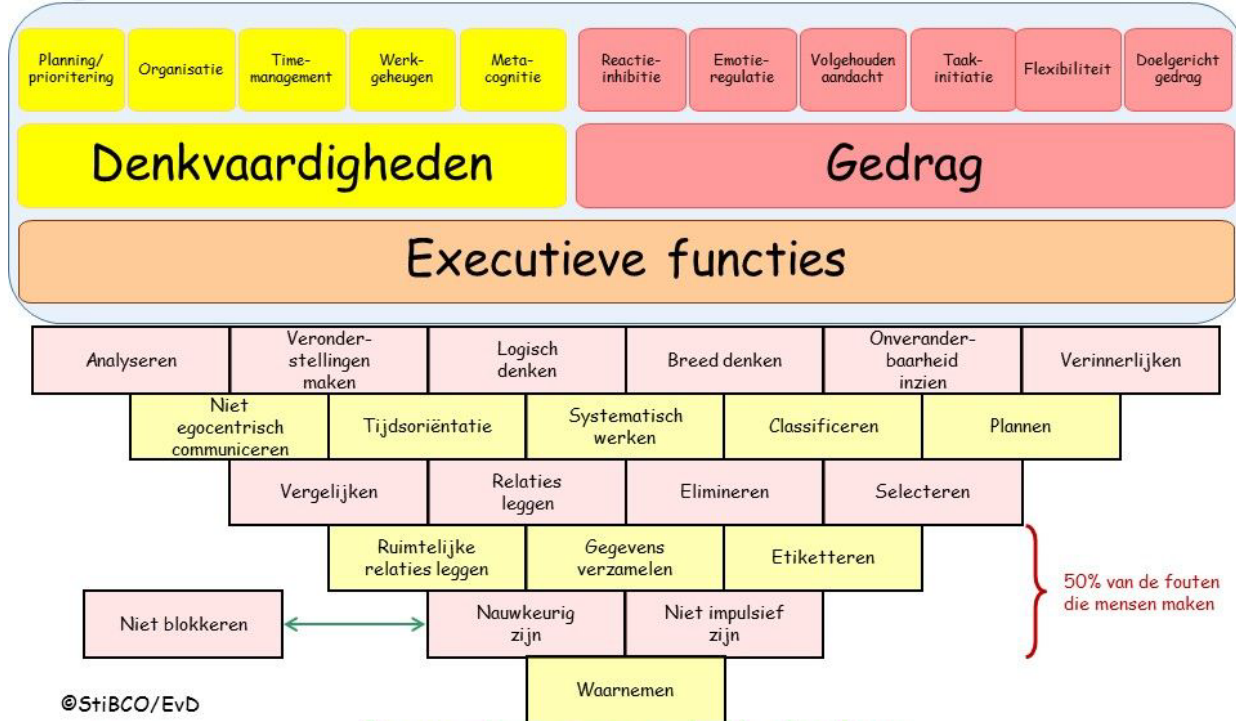
Maak eerst een kladplanning, zodat je nog kan verbeteren.

Plan genoeg herhaalmomenten/overhoor momenten in.

EF: Plannen & Organiseren

Cognitieve functies in relatie tot de executieve functies

©StiBCO/EvD

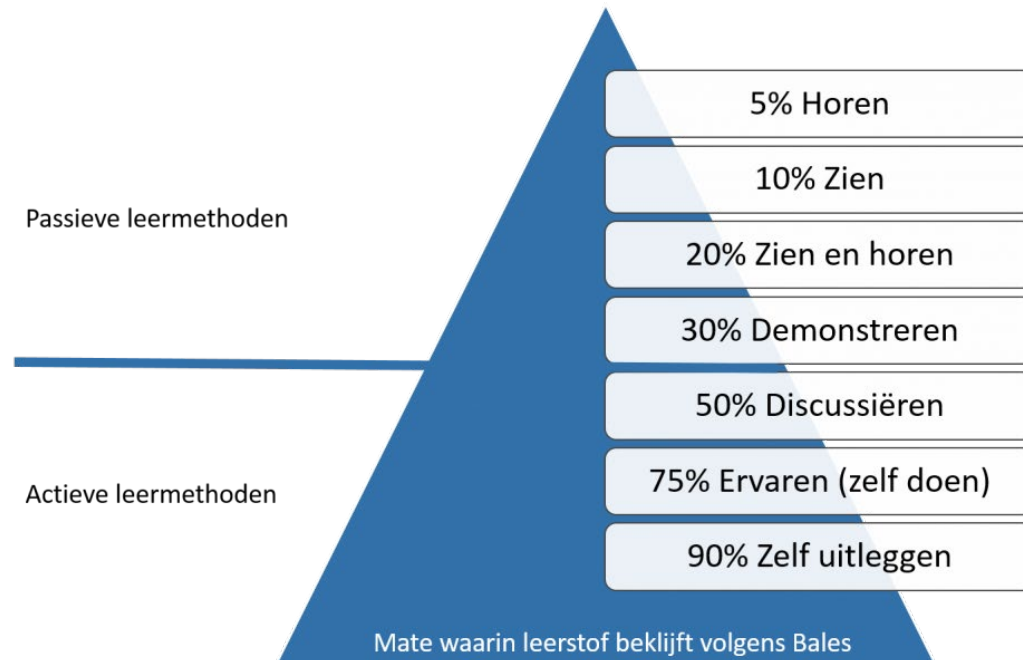
Bouwstenen van het denken

ontwikkeld door Emiel van Doorn t.b.v. efficiënt gebruik van de cognitieve functies

Leervaardigheden

Er zijn verschillende manieren van om te leren.
Zo heeft iedereen zijn eigen manier.

Als je het aan iemand anders uit
kunt leggen, kun je de stof het
beste onthouden.

Leervaardigheden

Nederlands, Duits, Frans, Engels

StudyGo

Het belangrijkste bij het leren van taal is het herhalen!

Het kan helpen om de woorden te groeperen. Alle (werk)woorden van dezelfde klank bij elkaar of juist de woorden een categorie.

Soms kan het helpen om een stukje tekst te lezen of schrijven om de taal beter te leren kennen.

Woordjes:

- Afdekmethod
- StudyGo
- Flitskaarten

Grammatica:

- Regels leren (regel, uitwerking/voorbeeld, uitzondering)

Zinnen leren/vertalen

- Woorden koppelen
- Afdekmethod

Leervaardigheden

Aardrijkskunde, Geschiedenis
Biologie

Je kunt samen kijken hoeveel leerdoelen er zijn om te leren en deze te verdelen over de dagen.

Het kan helpen om de tekst te verdelen. Het lezen per alinea helpt om de tekst in kleinere stukken te verdelen. Op die manier begrijp je de tekst ook beter.

Neem de leerdoelen aan het begin van de paragraaf door. Dit helpt om de tekst gericht te lezen. Kijk aan het eind samen of de leerdoelen begrepen zijn.

Het kaartje voor topografie kun je samen ordenen, zodat het leren overzichtelijk wordt

Begrippen leren: (na 5 keer niet foutloos, gebruik een andere strategie)

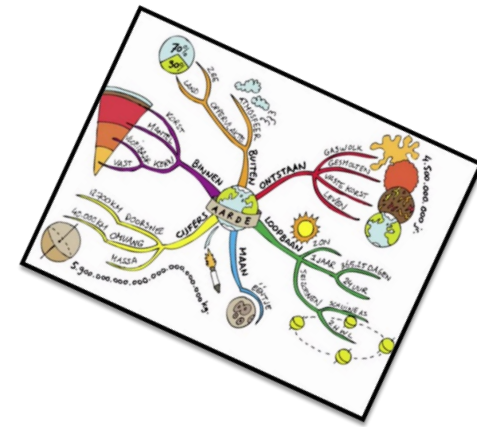
- Leer per 10 begrippen
- Begrippenlijst maken
- Afdekmethode
- Flitskaarten
- StudyGo

Tekst begrijpen:

- Samenvatting maken
- Mindmap maken
- 5W1H vragen

Topografie
leren/afbeeldingen:

- Leer per 3 namen en werk met kleuren
- Maak gebruik van lege afbeeldingen

Leervaardigheden

Wiskunde, Economie, NASK

Lees samen de theorie door en laat ze deze uitleggen. Stel hierbij vragen om extra te checken.

Maak samen een oefenopdracht. Bij wiskunde staat er altijd een aan het eind van de theorie.

Laat ze de informatie uit de vraag opschrijven. Rekenen met alleen de cijfers werkt voor sommige kinderen beter.

Start met:

- Alle gegevens uit de opdracht onder elkaar te zetten
- Maak een schets als dit nodig is

Formule:

- Schrijf de formule op en schrijf wat de letters betekenen
- Vul de gegevens in
- Reken de formule uit

Eindig met:

- Een volledig antwoord (met berekening en eenheid)

Tips om te leren

1. Kijk welke manier van leren het best past. Welke manier gebruik je zelf en past deze bij je zoon/dochter?
2. Doe het samen. Het kan helpen om samen de stof door te nemen. Ook al snap je het zelf niet helemaal.
3. **Actieve houding.** Houd in de gaten dat je zoon/dochter een actieve houding aanneemt. Hier blijven ze helder van en het helpt bij het concentreren.
4. **Telefoon op vliegtuigstand en uit zicht.** Zo min mogelijk afleiding, zorgt voor een betere concentratie
5. **Maak oefentoetsen en overhoor.** Als je het iemand anders uit kan leggen, beheers je de stof.

Schoolwerk versus Ontspanning

De focus ligt meestal op het plannen, het leren en het maken van huiswerk.

Wat is het belang van het nemen van pauze?

Manieren om meer ontspannen te werk te gaan:

- Ben je fit? Begin met het moeilijkste vak
- Ben je moe of niet helder? Ga iets doen waar je van opknapt en begin daarna opnieuw
- Opkikker:
  - Luister naar muziek met een snel ritme
  - Lichaamsbeweging kan helpen -> doe een dansje
- Frisse lucht, water en een snack

Leervvaardigen en Zelfdiscipline

Zelfdiscipline wint van intelligentie

Leerlingen die meer zelfdiscipline hebben, halen hogere cijfers dan hun klasgenoten die intelligenter zijn.

Zelfdiscipline = **Afspraken met jezelf maken en die nakomen. De motivatie hebben om het echt te doen!**

- Laat je zoon/dochter weten dat het goed is om hulp te vragen.
- Het is niet erg als het even niet lukt, als je het daarna weer een keer probeert.
- Maak samen een plan om aan de slag te gaan met een lastig of moeilijk vak
- Wat helpt je zoon/dochter bij vakken die makkelijker gaan?

Waar doe je het voor?

Tips voor thuis

- Geef uw kind de ruimte om nieuwe dingen uit te proberen
- Stimuleer eigenaarschap
- Geef complimenten en aandacht, zodat het zichtbaar wordt dat je betrokken bent
- Oefening baart kunst, hersenen kunnen zich snel aanpassen
- Richt je op belonen dit stimuleert positief gedrag -> Vier de successen

- Benoem welk gedrag wenselijk is en je graag wil zien
- Een consequentie geven op ongewenst gedrag, leg uit waarom en leg uit / laat zien wat het gevolg is van zijn/haar gedrag

- Stel duidelijke grenzen en houd je er zelf ook aan
- Evalueer gemaakte afspraken, lukt het nog om ze na te leven?

- Heb geduld, moeilijke momenten horen erbij, het is een MEERJARENPLAN

Zijn er nog vragen?

